

Verantwoording van de hulp gelden 2013 voor Haïti

2014

Verantwoording van de hulpgelden 2013 voor Haïti

De tekst van het rapport *Verantwoording van de hulpgelden 2013 voor Haïti* is vastgesteld op 5 december 2014.
Het rapport is op 9 december 2014 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Inhoud

Voorwoord	5
1 Resultaten Haïti-actie 2010 tot en met 2013	9
1.1 Conclusie over voorlopige resultaten	9
1.2 Overzicht SHO-clusters	10
2 Kosten Haïti-actie 2010 tot en met 2013	21
2.1 Conclusie over kosten en programma-uitgaven	22
2.2 Wervingskosten	22
2.3 Apparaatskosten	23
2.4 Programmamanagementkosten	24
2.5 Programma-uitgaven	25
3 Bestuurlijke reacties en nawoord Algemene Rekenkamer	27
3.1 Reactie minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	27
3.2 Reactie SHO	27
3.3 Nawoord Algemene Rekenkamer	28
Bijlage 1 Aanpak onderzoek	29
Bijlage 2 Afkortingen	31
Literatuur	32

Figuur 1 Kerncijfers Haïti-actie

Aardbeving

12 12 januari
2010

+ 220.000
doden

+ meer dan
300.000
gewonden

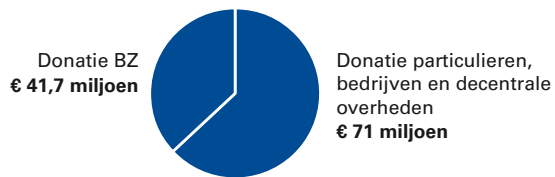
1,5 miljoen
Haïtianen
dakloos

de infrastructuur
van hoofdstad
Port-au-Prince werd
grotendeels vernield

Financieel

Donaties voor Haïti (2010 t/m 2014)

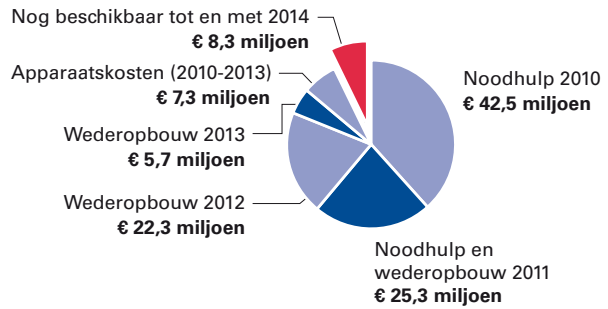
Totaal: €112,8 miljoen

Van dit bedrag is **€111,4 miljoen** beschikbaar voor Haïti

Uitgaven tot en met 2013

Totaal: €103,1 miljoen (93%)

Deelnemers Haïti-actie

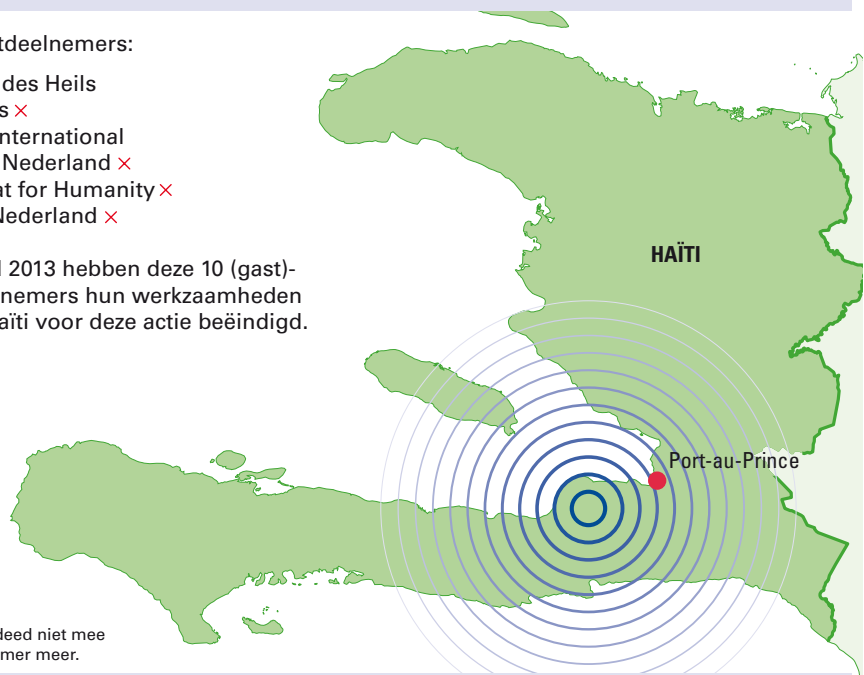
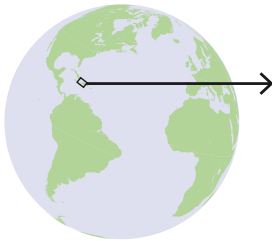
Negen* vaste deelnemers:

- Cordaid ✗
- Nederlandse Rode Kruis
- ICCO en Kerk in Actie
- Oxfam Novib ✗
- Save the Children ✗
- Tear ✗
- Terre des Hommes ✗
- UNICEF Nederland
- World Vision ✗

Zes gastdeelnemers:

- Leger des Heils
- Dorcas ✗
- VNG International
- CARE Nederland ✗
- Habitat for Humanity ✗
- Plan Nederland ✗

✗ = Eind 2013 hebben deze 10 (gast)-deelnemers hun werkzaamheden in Haïti voor deze actie beëindigd.

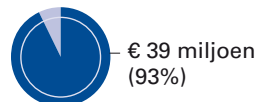
* Stichting Vluchteling, ook een vaste SHO-deelnemer, deed niet mee aan de Haïti-actie. Tear is inmiddels geen vaste deelnemer meer.

Financiële steun Ministerie van BZ

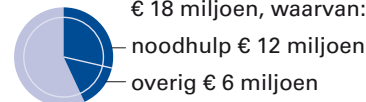
Donatie:

Als voorschot overgemaakt tot en met 2013:

Definitief afgerekend tot en met 2013:

Voorwoord

In januari 2010 is Haïti zwaar getroffen door een aardbeving. Daarna is via een nationale televisieactie ruim € 112 miljoen opgehaald door de Samenwerkende Hulporganisaties (SHO) om te besteden aan hulp voor en in Haïti. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) heeft hier € 41,7 miljoen aan bijgedragen.

Kort na de ramp hebben wij in overleg met de SHO en het Ministerie van BZ besloten om de besteding en de verantwoording van het overheidsgeld te controleren. Wij vinden het belangrijk dat hulporganisaties transparant maken hoe en waaraan zij de hulp-gelden besteden. Zo weet het Nederlandse publiek ook waar donaties naartoe zijn gegaan. Onze blik op transparantie betreft niet alleen de financiën, maar ook de resultaten: wat wilden de hulporganisaties bereiken en wat hebben zij bereikt?

Eind 2013 hebben tien van de vijftien organisaties van de SHO-actie voor Haïti hun activiteiten afgerond en 93% van het beschikbare geld is uitgegeven. In 2014 zal een aantal (gast)deelnemers nog activiteiten uitvoeren met SHO-geld. De SHO maakt daarom in 2015 de eindbalans op, als alle activiteiten afgerond zijn. Wij hebben op basis van voorlopige gegevens tot eind 2013 al een tussenbalans gemaakt van de resultaten en kosten. Daarbij houden we de indeling van SHO in negen clusters aan: onderdak, water en sanitaire voorzieningen (WASH), voedselzekerheid, levensonderhoud, gezondheidszorg, onderwijs, bescherming, rampenmanagement en program-mamanagement.

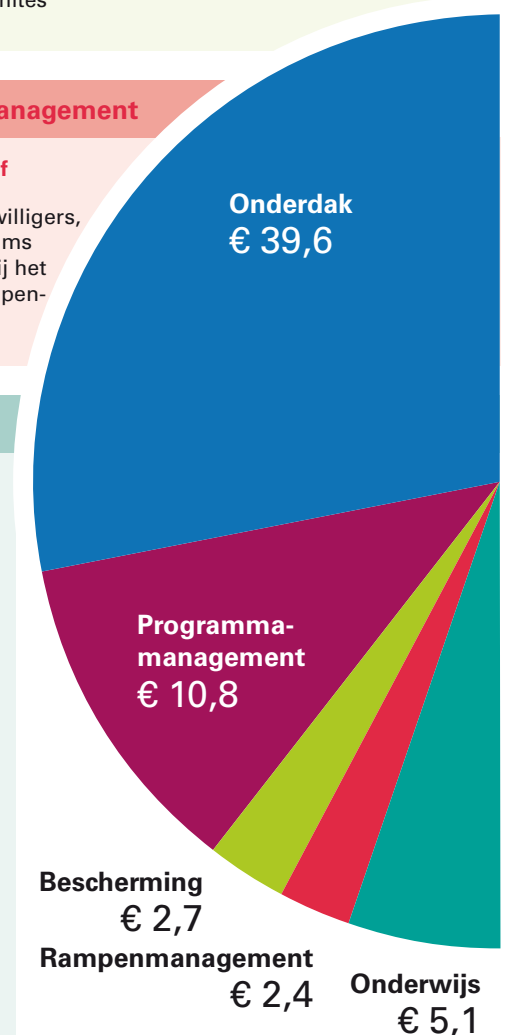
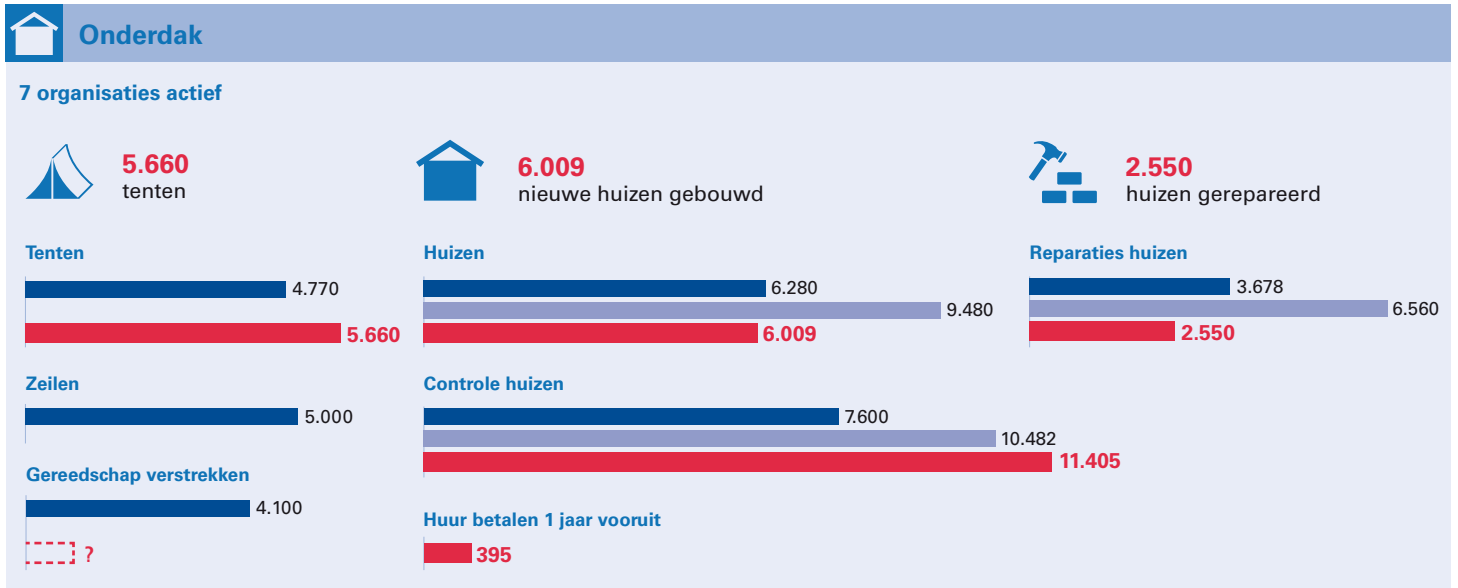
We willen benadrukken dat we onze tussenbalans baseren op de resultatenrapportages van SHO. We hebben én geven inhoudelijk oordeel over de resultaten zelf.

Leeswijzer

In ons vierde rapport over Haïti focussen we op de voorlopige resultaten en kosten. We beginnen in deel 1 met een overzicht van de voorlopige resultaten zoals de SHO die heeft gerapporteerd over 2010 tot en met 2013. Deze analyse hebben we gebaseerd op de SHO-verantwoordingsrapportage over 2013 (SHO, 2014). Daarna geven we een overzicht van de soorten kosten tot en met 2013 in deel 2, inclusief een analyse van de aard van de kosten. We sluiten af met de reacties van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) en de directie van de SHO.

Ons onderzoek naar de bestedingen van het SHO-geld in 2013, de SHO-rapportage over 2013 en het toezicht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) beschrijven we in een achtergronddocument. Dat document is te vinden op www.rekenkamer.nl.

Uitgaven en voorlopige resultaten per

Bedragen in miljoenen euro's

cluster – SHO Haïti actie 2010-2013

Legenda grafieken: ■ Oorspronkelijk doel ■ Aangepast doel ■ Resultaat

Gezondheidszorg

5 organisaties actief

Cholera epidemie heeft plannen veranderd

Aanvankelijke doelen

Doel x

Doel y

Uitbraak Cholera

Doelen worden bijgesteld

Doel x

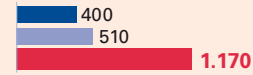
Doel y

Extra activiteiten ter bestrijding en voorkoming van cholera (zoals voorlichting)

Aantal hulpontvangers in medische klinieken

Aantal lokale hulpverleners getraind

Aantal vaccinaties

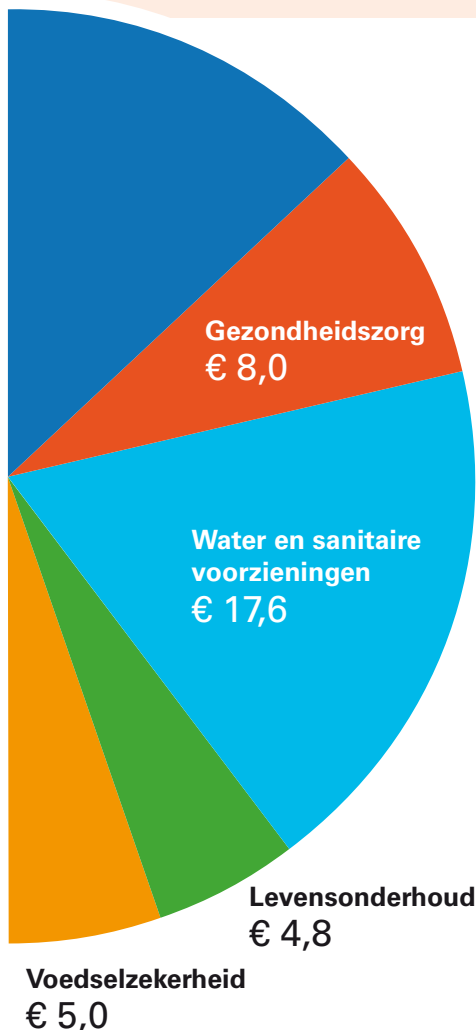
Aantal huizen gedesinfecteerd

Aantal behandelcentra cholera geopend of ondersteund

Aantal mensen voorgelicht

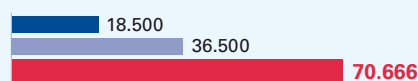
Water en sanitaire voorzieningen

9 organisaties actief

Aantal mensen dat hygiënevoorlichting ontvangt

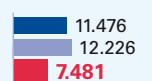
Aantal mensen met toegang tot sanitaire voorzieningen

Aantal mensen met toegang tot veilig drinkwater

Aantal latrines

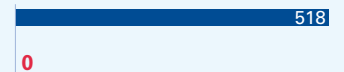
Aantal pompen

Aantal watersystemen

Aantal wasplaatsen

Levensonderhoud

4 organisaties actief

- Cash for work
- Microkredieten
- Trainingen

Voedselzekerheid

2 organisaties actief

- Voeding(supplementen) voor kinderen en zwangere vrouwen
- Voorlichting

I Resultaten Haïti-actie 2010 tot en met 2013

I.1 Conclusie over voorlopige resultaten

We stellen vast dat elke organisatie in de SHO-rapportage gedetailleerd rapporteert over de output die bereikt is in elk van de negen thematische clusters van de SHO. Hierbij noemen zij concrete cijfers.

We constateren echter ook dat het voor een donateur nog steeds lastig is om op basis van de huidige rapportages de cijfers te duiden om een totaalbeeld te krijgen van de resultaten. De donateur heeft bij één loket, de SHO, geld gegeven voor Haïti, maar leest in de SHO-rapportage resultaten van vijftien verschillende organisaties. Bovendien zijn die resultaten niet of nauwelijks bij elkaar op te tellen. Zo rapporteren organisaties verschillend over hun resultaten. Sommige organisaties beschrijven bijvoorbeeld aantallen geïnstalleerde toiletten en waterpompen en andere organisaties benoemen alleen hoeveel mensen toegang hebben tot water en sanitaire voorzieningen. Ook verschilt dezelfde output soms wezenlijk per organisatie. Een huis van organisatie X is bijvoorbeeld duurzamer en duurder dan een huis van organisatie Y. Extra uitleg in de eindrapportage kan deze verschillen toelichten. We bevelen de SHO aan de (gast)deelnemers te verzoeken voor de eindrapportage hun resultaten op een eenduidige manier aan te leveren. Als de organisaties eenduidig rapporteren in de eindrapportage van de SHO volgend jaar, komt dit de transparantie van de verantwoording over de resultaten ten goede.

We hebben ook de planning van de SHO voor de wederopbouw in Haïti vergeleken met de realisatie. Hierbij vallen twee dingen op. Ten eerste is het moeilijk om een totaalbeeld te krijgen omdat sommige organisaties andere eenheden gebruiken bij de planning en de realisatie van dezelfde activiteit. Zo staat in de planning hoeveel leslokalen zij gaan bouwen en vermelden ze in de rapportage hoeveel scholieren toegang tot onderwijs hebben. Ten tweede zien we dat deels minder is bereikt dan gepland, bijvoorbeeld bij huizenbouw en het installeren van waterpompen. Tegelijkertijd is deels juist meer gerealiseerd dan voorzien, bijvoorbeeld bij gezondheidszorg.

Organisaties geven aan dat de afwijkingen in de realisatie grotendeels het gevolg zijn van de cholera-uitbraak. Ook wijzen zij vertragingen in de procedures en noodzakelijke programmawijzigingen als oorzaak aan. Geen enkele organisatie rapporteert echter interne veroorzaakte tegenvallers of fouten.

Bij ons onderzoek ter plekke van een aantal programma's in 2012 hebben we echter een aantal interne belemmerende factoren bij de hulporganisaties vastgesteld, zoals te brede reikwijdte van de activiteiten en organisatorische problemen (Algemene Rekenkamer, 2012). Dat roept de vraag op of hulporganisaties geen interne tegenvallers (h)erkennen of dat organisaties het nog niet aandurven om ze te rapporteren aan het publiek.

Wij bevelen daarom aan om ook deze belemmerende factoren in de eindrapportage op te nemen. Wij verwachten dat aandacht voor belemmerende factoren voor meer transparantie zorgt en zo meer duidelijkheid schept bij het grote publiek. Bovendien draagt deze introspectieve professionaliteit bij aan het lerende vermogen van de SHO.

1.2 Overzicht SHO-clusters

De SHO deelt de werkzaamheden in Haïti in negen clusters in. In figuur 2 hebben we een overzicht van die clusters laten zien. Hieronder werken we de gegevens van die figuur verder uit en geven per cluster details en analyse van de resultaten. We beantwoorden de volgende vragen:

- Wat is er per cluster bereikt? Waar mogelijk geven we een optelsom van de gerapporteerde aantallen.
- Zijn de gestelde doelen gehaald? Zo niet, geven de (gast)deelnemers daar een verklaring voor? Welke?

Tabel 1 Uitgaven en voorlopige resultaten cluster Onderdak

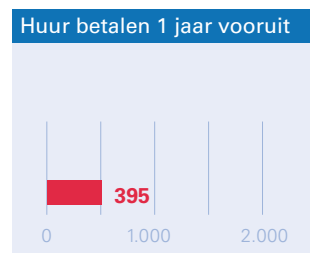
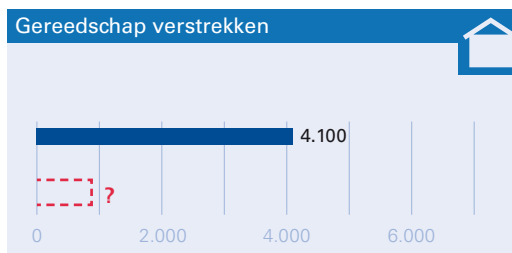
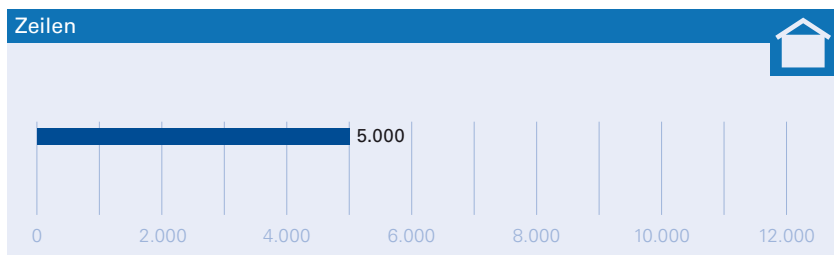
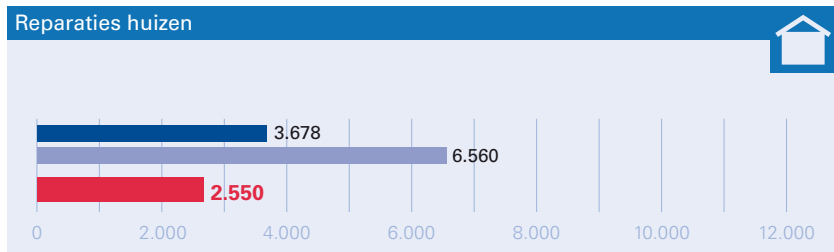
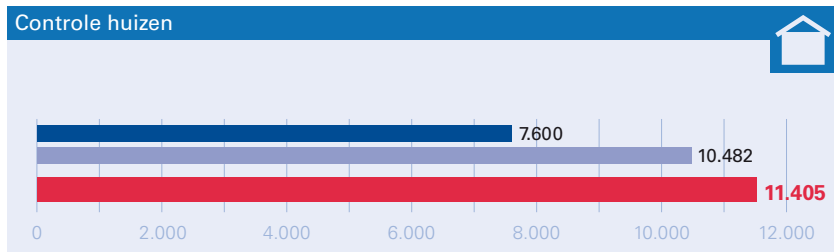
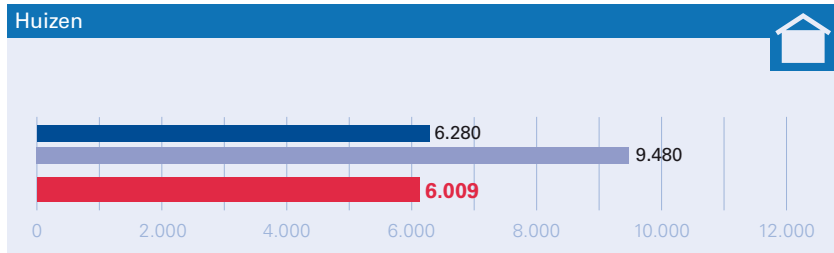
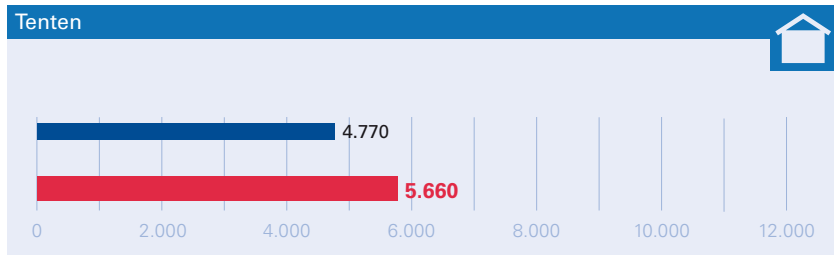
Uitgaven 2010 t/m 2013	Besteed aan
€ 39,6 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> • 6.009 nieuwe huizen • 2.550 huizen gerepareerd • 5.660 tenten
41,4 %	<ul style="list-style-type: none"> • technische keuring van beschadigde huizen • training over duurzame huizenbouw • uitdelen van gereedschap

Activiteiten

In de beginfase van de noodhulp hebben de hulporganisaties zich gericht op noodonderdak in de vorm van zeilen en tenten. De laatste jaren is de focus verschoven naar de bouw en herstel van huizen. Organisaties noemen aantallen gebouwde of gerepareerde huizen als resultaten en dat lijkt voor het grote publiek een eenduidige manier van rapporteren.

Figuur 3 Meetbare doelen en voorlopige resultaten cluster Onderdak

■ Oorspronkelijk doel ■ Aangepast doel ■ Resultaat

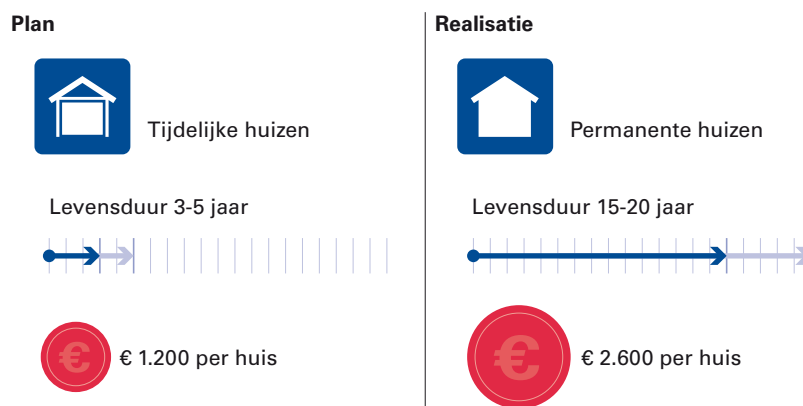

Planning versus realisatie

Sommige organisaties realiseren volgens plan, terwijl andere het plan tussentijds hebben aangepast omdat werkwijzen niet effectief bleken in de veranderende context. De meest genoemde externe oorzaak voor tegenvallers is dat de lokale situatie een andere werkwijze vereist dan gepland en dat er tegenvallers zijn in de kosten van de bouw van huizen. Zo varieert de kostprijs van de huizen substantieel door de verschillende bouwlocaties van de huizen. Sommige locaties vereisen extra fundering en versterking, omdat huizen op steile hellingen gebouwd moesten worden.

- **Voorbeeld 1 Cordaid:** in de geplande resultaten schatte men dat 6.300 nieuwe huizen zouden worden gebouwd en 2.220 huizen gerepareerd. Er was gebudgetteerd voor huizenframes met wanden van plastic doek die 3 tot 5 jaar zouden moeten kunnen blijven staan, voor € 1.200 per huis. Na nieuw overheidsbeleid zijn deze plannen echter aangepast en heeft deze organisatie gekozen voor permanente huizen die 15 tot 20 jaar kunnen meegaan. Hierdoor zijn de kosten gestegen tot € 2.600 per huis.

Figuur 4 planning en realisatie huizen

- **Voorbeeld 2 Cordaid:** uiteindelijk zijn er minder nieuwe huizen/shelters gebouwd dan gepland. Dit komt omdat bij nader technisch onderzoek bleek dat 437 voor sloop aangemerkte huizen toch gerepareerd konden worden in plaats van dat er herbouw nodig was (SHO, 2014).

We stelden in 2012 ter plekke vast dat de realisatie soms ook belemmerd werd door te hoge ambities en gebrekkige coördinatie en samenwerking (Algemene Rekenkamer, 2012). Deze verklaringen worden tot nu toe nog niet door de organisaties zelf genoemd. Daarnaast hebben sommige organisaties meer gedaan dan gepland.

Totaaloverzicht cluster

Op basis van de gerapporteerde aantallen per organisatie is het mogelijk om totaalcijfers te noemen van aantallen gerealiseerde huizen met SHO-geld. Het is echter niet mogelijk om organisaties onderling te vergelijken op basis van geleverde prestaties of kostprijs per huis. Zo'n vergelijking zou geen recht doen aan de grote verschillen tussen de typen huizen, de gemaakte kosten per huis en de werksituatie. Bijna alle organisaties hanteren immers andere ontwerpen met grote verschillen in duurzaamheid: gebruikte bouwmaterialen variërend van wanden van tentzeil tot duurzaam hout. De heterogeniteit in het ontwerp geldt niet alleen voor de SHO-deelnemers, maar ook voor

de honderden niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en multilaterale organisaties die huizen hebben gebouwd in Haïti. Het wijst op het gebrek aan coördinatie bij de ontwerpfase waardoor meerdere ngo's langs elkaar heen in één gebied huizen bouwen elk volgens hun eigen ontwerp.

Daarnaast is er een probleem van onjuiste toerekeningen. Tijdens ons onderzoek ter plekke in 2012 werd duidelijk dat over 3.200 huizen gerapporteerd werd alsof ze volledig met SHO-geld gebouwd waren. De SHO-bijdrage betrof slechts de muren en de afwerking (met een waarde van 70%), terwijl de overige onderdelen van de huizen gefinancierd waren door buitenlandse zusterorganisaties en eigen fondsenwerving. Een proportionele toerekening van 70% van het totaal aan de SHO-resultaten was in dat geval juist geweest (Algemene Rekenkamer, 2012).

Tabel 2 Uitgaven en voorlopige resultaten cluster WASH

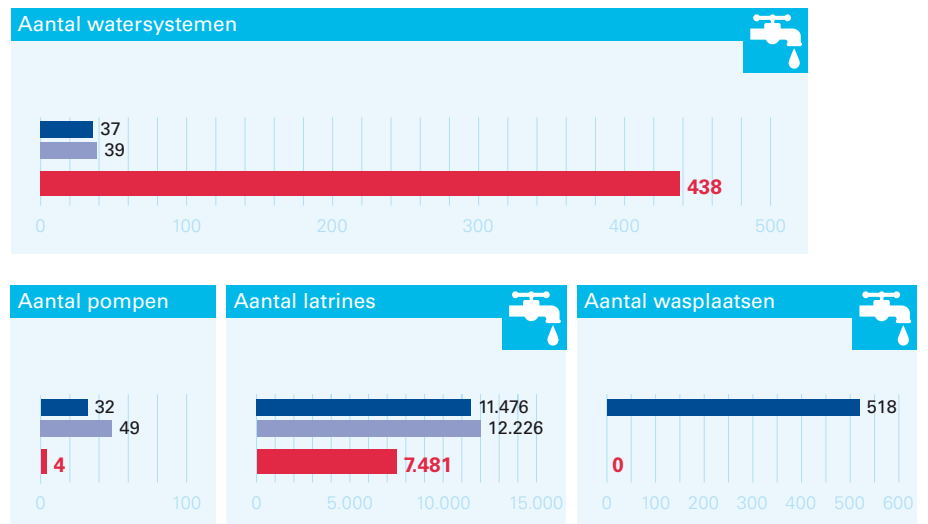
Uitgegeven 2010 t/m 2013	Besteed aan
€ 17,6 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> • 4 pompen en 438 watersystemen voor drinkwater • 7.481 latrines
18,3 %	<ul style="list-style-type: none"> • voorlichtingscampagnes en preventie over hygiëne • afvalverwerking

Activiteiten

In de noodhulpfase hebben de hulporganisaties zich vooral gericht op het verschaffen van drinkwater, via tankwagens en het plaatsen van pompen en andere watersystemen. Na de uitbraak van cholera is er veel nadruk gekomen op voorlichtingscampagnes over hygiëne, naast het zorgen voor toegang tot drinkwater en sanitaire voorzieningen.

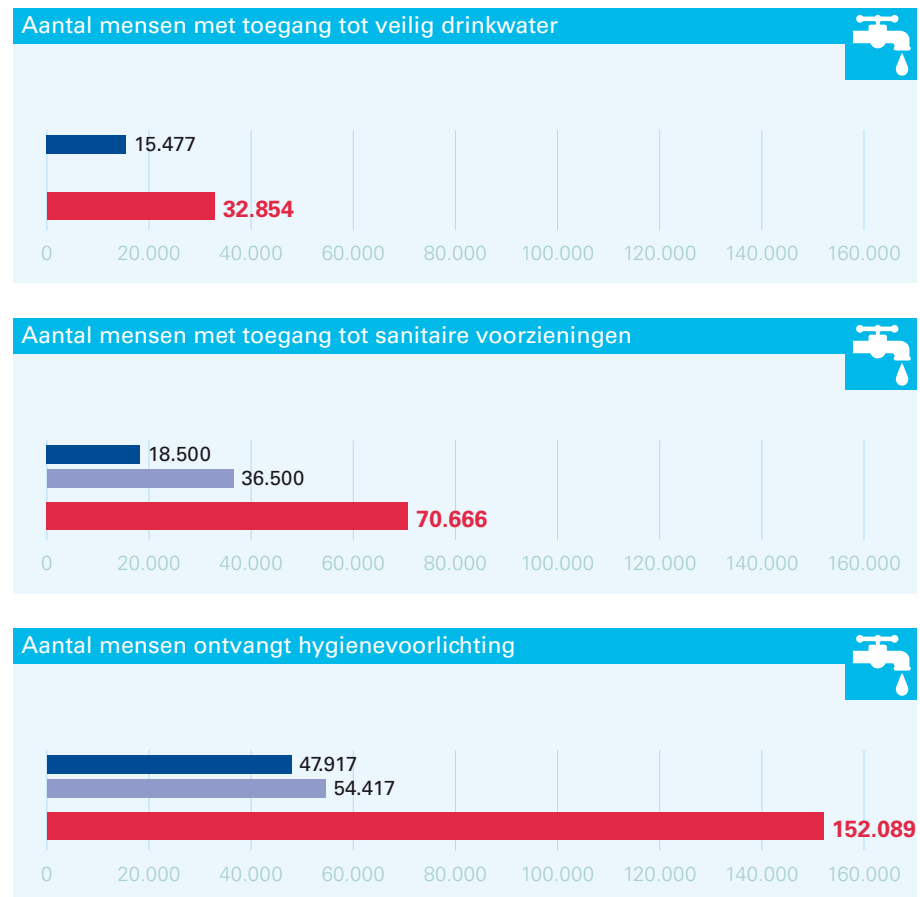
Figuur 5a Meetbare doelen en voorlopige resultaten cluster WASH

■ Oorspronkelijk doel ■ Aangepast doel ■ Resultaat

Figuur 5b Meetbare doelen en voorlopige resultaten cluster WASH

■ Oorspronkelijk doel ■ Aangepast doel ■ Resultaat

Planning versus realisaties

De uitbraak van cholera eind 2010 is van grote invloed geweest op de planning en de activiteiten in dit cluster. Begin 2010 kon niemand voorspellen dat water en sanitaire voorzieningen de hoogste prioriteit zouden krijgen. Deelnemers hebben bovenop hun geplande activiteiten nog extra activiteiten gedaan, zoals het repareren van waterleidingssystemen en het opzetten van bewustwordingscampagnes. Daardoor is er in het cluster WASH over het algemeen meer gerealiseerd dan gepland.

Totaaloverzicht cluster

Het is moeilijk om een overzicht te krijgen, omdat organisaties verschillende grootheden hanteren bij het opsommen van de resultaten. Sommige organisaties rapporteren bijvoorbeeld het aantal gerealiseerde watersystemen, terwijl andere organisaties het aantal mensen met toegang tot watersystemen vermelden. We weten daardoor niet hoeveel watersystemen er in totaal gerealiseerd zijn en hoeveel mensen daarvan in totaal profiteren.

Tabel 3 Uitgaven en voorlopige resultaten cluster Voedselzekerheid

Uitgaven 2010 t/m 2013	Besteed aan
€ 5,0 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> voedingssupplementen voor ondervoede kinderen en zwangere vrouwen
5,2 %	<ul style="list-style-type: none"> voorlichtingsbijeenkomsten

Activiteiten

In de wederopbouwfase is voedsel minder urgent dan in de noodhulpfase. De hulporganisaties hebben zich vooral in 2010 en 2011 met dit cluster beziggehouden. De belangrijkste activiteiten zijn het verstrekken van voedingssupplementen voor ondervoede kinderen en zwangere vrouwen. Ook zijn voorlichtingsbijeenkomsten over gezonde voeding gehouden.

Plan versus realisatie

De streefaantallen die in 2010 bepaald zijn, zijn bij de ene organisatie overschreden en bij de andere organisatie niet gehaald. De verklaringen daarvoor zijn respectievelijk de cholera-uitbraak en een programmawijziging, vanuit het hoofdkantoor ingegeven.

Totaaloverzicht cluster

De gedetailleerde beschrijving van de outputresultaten plus het aantal behandelde kinderen en vrouwen geven een helder beeld van wat er gedaan is met het geld in dit cluster.

Tabel 4 Uitgaven en voorlopige resultaten cluster Levensonderhoud

Uitgaven 2010 t/m 2013	Besteed aan
€ 4,8 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> Cash for work programma's Microkredieten
5,0 %	<ul style="list-style-type: none"> Technische trainingen en ondernemingstrainingen

Activiteiten

Met deze activiteiten worden mensen geholpen om hun bestaan weer op te bouwen en zelf te voorzien in hun levensonderhoud. Activiteiten zijn gericht op Cash-for-workprogramma's in de noodhulpfase, en microkredieten, technische trainingen en ondernemingstrainingen in de wederopbouwfase.

Planning versus realisatie

De planning van de activiteiten was algemeen en niet SMART geformuleerd. Daardoor is de concrete realisatie niet af te zetten tegen de planning. Organisaties verklaren afwijkingen doordat veel plannen zijn herzien na consultatie van de doelgroepen en nadat de organisaties een beter begrip van de lokale context hadden gekregen. In 2012 stelden we ter plekke vast dat er bij een cash-for-workprogramma bleek dat er 80% minder deelnemers was dan gepland toen het geld was uitgegeven (Algemene Rekenkamer, 2012). Een verklaring voor deze tegenvallende resultaten in de eindrapportage volgend jaar zou kunnen uitleggen waaraan het geld wel besteed is.

Totaaloverzicht cluster

Sommige organisaties rapporteren over het aantal hulpontvangers bij elke activiteit, andere organisaties benoemen alleen de verstrekte middelen of uitgaven aan het programma.

Tabel 5 Uitgaven en voorlopige resultaten cluster Gezondheidszorg

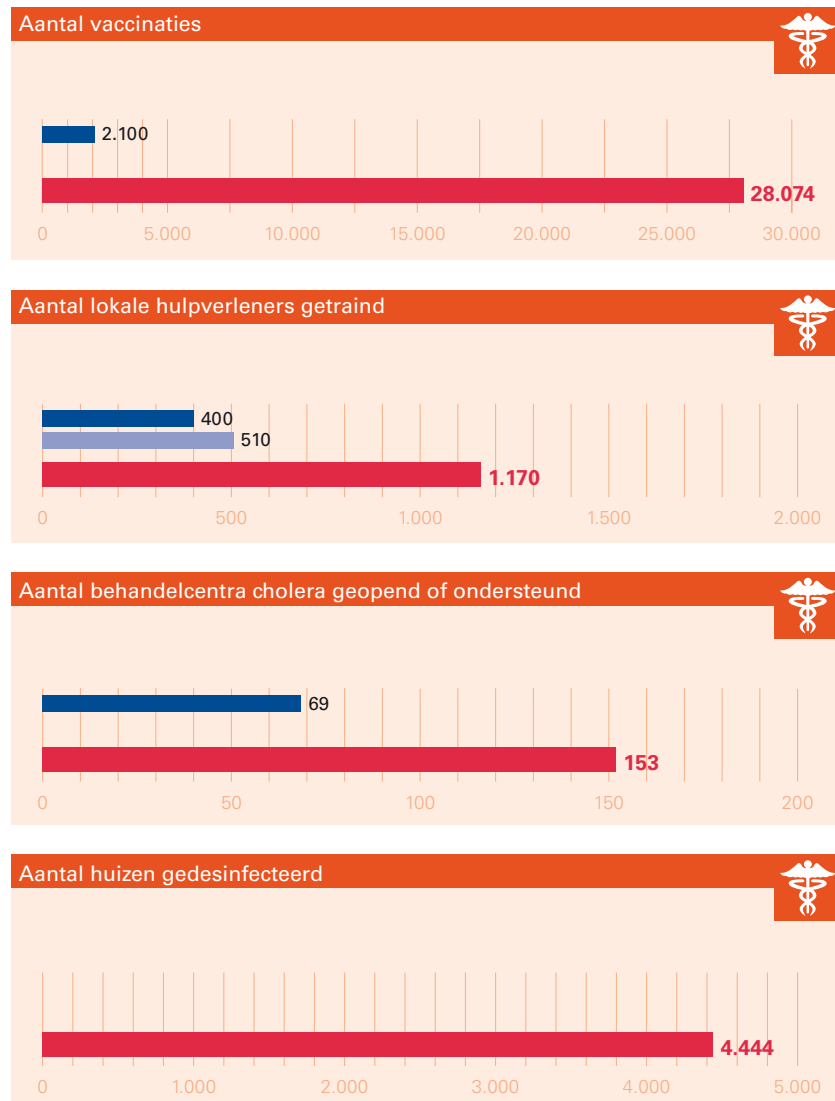
Uitgegeven 2010 t/m 2013	Besteed aan
€ 8,0 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> • cholera-behandelingen • 28.074 vaccinaties • voorlichting over hygiëne en zwangerschap
8,3 %	<ul style="list-style-type: none"> • psychosociale hulp • training 1.170 lokale hulpverleners

Activiteiten

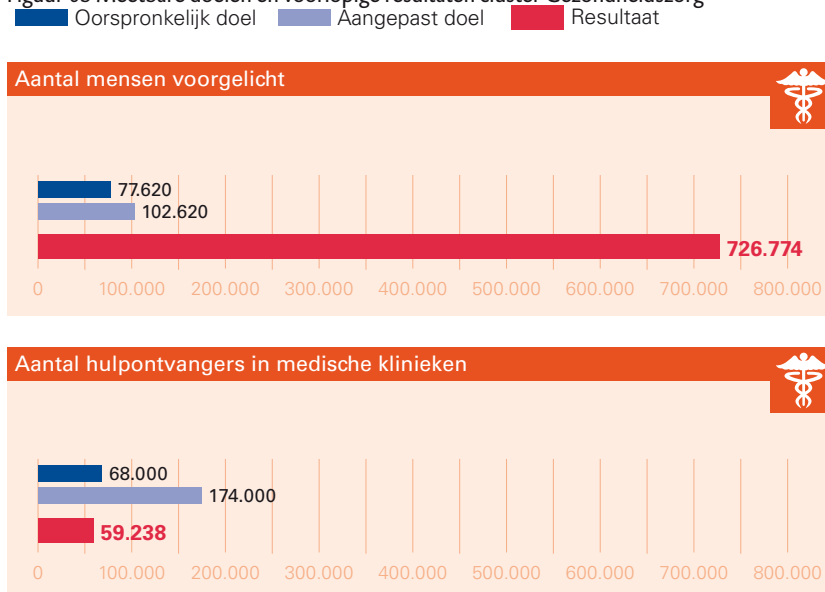
Gezondheidszorg heeft extra aandacht gekregen na de cholera-uitbraak eind 2010. Organisaties hebben toen directe zorg verleend door het opzetten van cholera-behandelklinieken. Daarna is de focus geleidelijk gericht op preventie en voorlichting. Belangrijkste activiteiten zijn vaccinaties, bewustwordingscampagnes en scholing.

Figuur 6a Meetbare doelen en voorlopige resultaten cluster Gezondheidszorg

■ Oorspronkelijk doel ■ Aangepast doel ■ Resultaat

Figuur 6b Meetbare doelen en voorlopige resultaten cluster Gezondheidszorg

Planning versus realisatie

De doelstellingen voor het cluster Gezondheidszorg zijn naar boven bijgesteld door de cholera-uitbraak. Deze epidemie is verantwoordelijk voor het verschil tussen planning en realisatie en heeft met name geleid tot meer preventie, voorlichting en vaccinaties.

Totaaloverzicht cluster

Sommige organisaties rapporteren over het aantal hulpontvangers bij elke activiteit, andere organisaties benoemen het aantal klinieken of zorgcentra dat hulp heeft ontvangen.

Tabel 6 Uitgaven en voorlopige resultaten cluster Onderwijs

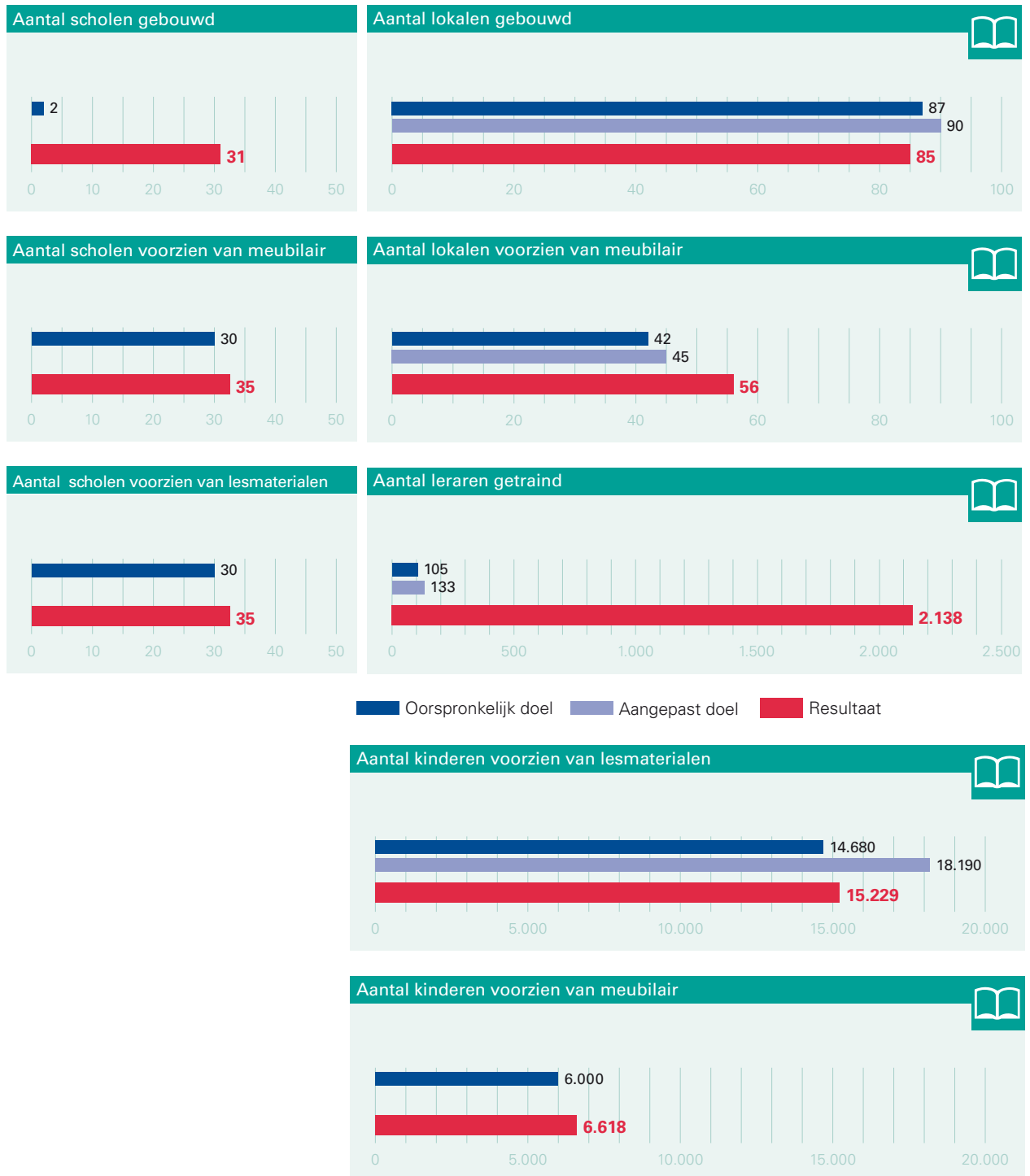
Uitgegeven 2010 t/m 2013	Besteed aan
5,1 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> • 85 leslokalen gebouwd • reparatie van leslokalen
5,3 %	<ul style="list-style-type: none"> • training van 2138 leraren • lesmateriaal

Activiteiten

In het cluster Onderwijs vallen activiteiten als het bouwen of repareren van scholen of leslokalen, het verschaffen van meubilair voor de leslokalen, en lesmateriaal, en het trainen van leraren.

Figuur 7 Meetbare doelen en voorlopige resultaten cluster Onderwijs

■ Oorspronkelijk doel ■ Aangepast doel ■ Resultaat

Plan versus realisatie

Organisaties rapporteren op verschillende manieren over de realisatie: in een aantal lokalen, scholen of kinderen. Onduidelijkheden over landrechten zorgden voor vertraging bij de bouw van scholen en schoollokalen. Voor afwijkingen tussen plannen en realisatie geven organisaties externe en interne verklaringen.

Externe verklaringen:

- Door de hogere kosten voor de bouw van een school: twee keer zo veel dan oorspronkelijk gedacht bij de planning in 2010.
- Door de problemen met de landrechten zijn klaslokalen niet gebouwd. Het geld is gebruikt in andere onderwijsprojecten.
- Door de verlaagde vergoedingen per leraar en doordat leraren zelf sommige kosten betaalden, zijn er 75 leraren getraind in plaats van 50.
- Door de lagere sociale lasten van het personeel, zijn er meer activiteiten uitgevoerd.
- Door de verschoven focus van scholen naar kinderen van drie en vier jaar oud kwam er een programmawijziging.

Interne verklaringen:

- Door minder meubilair per kind te verstrekken, is er schoolmeubilair verstrekt aan meer kinderen dan gepland.

Totaaloverzicht cluster

Het is niet mogelijk om een totaaloverzicht te geven van het aantal gebouwde klaslokalen en hoeveel leerlingen hiervan gebruik kunnen maken omdat organisaties verschillend rapporteren. Sommige organisaties noemen aantallen gebouwde en gerenoveerde leslokalen, andere organisaties laten in het midden of het renovatie of bouw betreft, nog andere noemen het aantal leerlingen dat gebruikmaakt van de nieuwe leslokalen. Kosten vergelijken van nieuwbouw van leslokalen is, net zoals bij het cluster Onderdak, niet mogelijk omwille van de verschillende ontwerpen die de organisaties hanteren. De kosten per leslokaal verschillen daardoor te veel.

Tabel 7 Uitgaven en voorlopige resultaten cluster Bescherming

Uitgegeven 2010 t/m 2013	Besteed aan
€2,7 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> • 206 kinderen herenigd met hun ouders • voorlichting en training over landrechten • lobbywerk voor een nieuwe adoptiewet en voor regelgeving over kindbescherming
2,8 %	<ul style="list-style-type: none"> • activiteiten om kinderen te beschermen

Activiteiten

Organisaties ontplooiën diverse activiteiten voor de bescherming van mensen qua huisvesting (landrechten), seksueel geweld, rechten van kinderen. Dit doen ze bijvoorbeeld via lobbyen, het geven van trainingen en het herenigen van kinderen met hun ouders. Bij deze activiteiten is het uitdrukken van resultaten in cijfers soms moeilijk. Een kwalitatieve omschrijving van de activiteiten volstaat dan.

Planning versus realisatie

De realisatie wijkt grotendeels af van de planning. Dit is begrijpelijk, want het is moeilijk te voorspellen welke activiteiten uitgevoerd kunnen en moeten worden om bescherming te bieden aan kwetsbare groepen. Een externe verklaring voor afwijkingen is voorts het Haïtiaanse wetgevingsproces. Die zorgde voor vertraging in de goedkeuring van de adoptiewet.

Totaaloverzicht cluster

De organisaties rapporteren over concrete output en dit is positief want dit cluster omvat weinig meetbare activiteiten.

Tabel 8 Uitgaven en voorlopige resultaten cluster Rampenmanagement

Uitgegeven 2010 t/m 2013	Besteed aan
€ 2,4 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> • training van huishoudens, vrijwilligers, lokale rampenteams • ondersteuning bij het opzetten van rampenplannen
2,5 %	

Activiteiten

Haïti wordt vaker getroffen door natuurrampen zoals orkanen of aardbevingen. De activiteiten in dit cluster helpen de bevolking en de overheid om voorbereid te zijn op zo'n natuurramp en eigen kwetsbaarheden te kennen. Deze activiteiten zijn vaak moeilijk in cijfers uit te drukken, omdat het gaat om ondersteuning en advies. Een kwalitatieve uitleg is voldoende om de activiteiten te duiden.

Planning versus realisatie

Veel gestelde doelen zijn tussentijds uitgebreid en sommige extra activiteiten zijn gerealiseerd, zoals de training van vrijwilligers. De verklaringen hiervoor zijn de orkaan in 2012 en de politieke onrust waardoor enkele projecten noodgedwongen zijn aangepast, zodat aan de behoefte van de bevolking voldaan kon worden.

Totaaloverzicht cluster

De uitleg over de resultaten is helder, terwijl de planning dit juist niet was.

Tabel 9 Uitgaven en voorlopige resultaten Programmamanagement

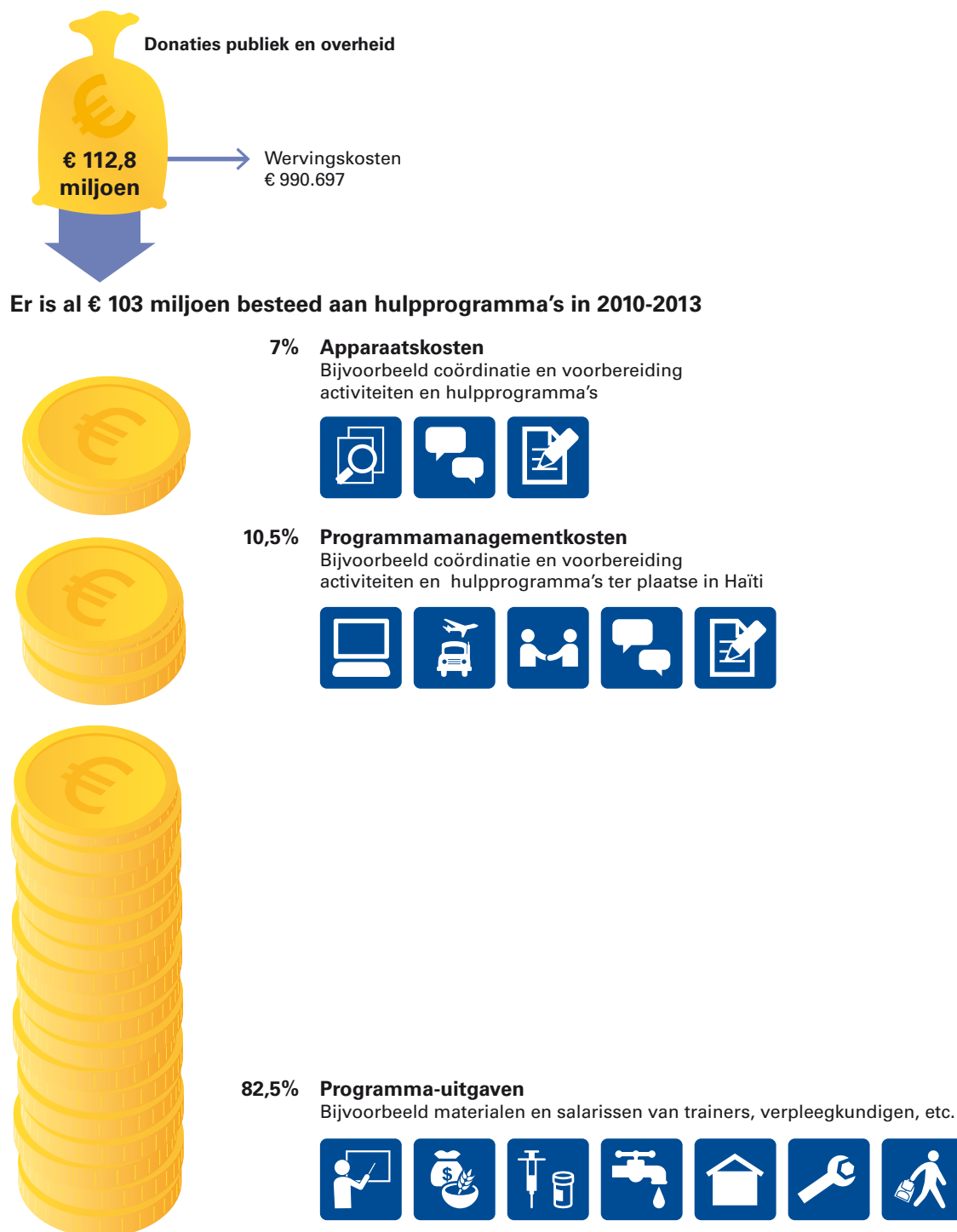

Uitgegeven 2010 t/m 2013	Besteed aan
€ 10,8 miljoen	<ul style="list-style-type: none"> • kantoorkosten • salaris • transport
11,3 %	

Dit is geen thematisch cluster zoals de overige clusters, maar een verzamelcategorie van kosten die nodig zijn om activiteiten te kunnen uitvoeren. We behandelen deze categorie uitvoerig in het volgende hoofdstuk.

2 Kosten Haïti-actie 2010 tot en met 2013

Figuur 8 overzicht soorten kosten Haïti actie

2.1 Conclusie over kosten en programma-uitgaven

De SHO-rapportage over 2013 vermeldt drie soorten kosten die de SHO en de (gast) deelnemers hebben gemaakt: wervingskosten, apparaatskosten en programmamanagementkosten. We stellen vast dat de wervingskosten van minder dan 1% en de apparaatskosten van 7%¹ duidelijk afgebakend zijn. Bij beide gaat het om administratieve kosten in Europa. De geringe wervingskosten van de actie tonen dat samen geld werven kostenbesparend werkt voor hulporganisaties. Vervolgens noemt de SHO de programmamanagementkosten, een verzamelnaam voor algemene kosten in Haïti die niet zijn toe te rekenen aan een specifiek project. Gemiddeld rekenen organisaties 10,5% van hun kosten tot het programmamanagement. Problematisch hierbij is dat er geen vastomlijnde definitie is voor de programmamanagementkosten en elke organisatie er andere kosten aan toerekent.

Het gedeelte na aftrek van alle bovengenoemde kosten (gemiddeld 82,5%) is bestemd voor de uitgaven aan projecten die samen het programma vormen van een hulporganisatie. De SHO maakt deze categorie van programmauitgaven niet expliciet zichtbaar. Toch bevat deze categorie de meest meetbare uitgaven: zij omvat het geld dat direct ten goede komt aan de hulpbehoevenden in de vorm van bijvoorbeeld materialen, trainingen, micro-kredieten en medicijnen.

Het maximaliseren van de directe programma-uitgaven door de overige kosten zo laag mogelijk te houden is belangrijk voor de efficiëntie, maar het is tegelijk geen doel op zich. Soms zijn relatief hoge programmanagementkosten nodig om de juiste hulp te kunnen geven aan de beoogde hulpbehoevenden. We hebben dit dilemma in vorige rapportages al aangekaart en bevelen de SHO aan om hier aandacht aan te besteden in de eindrapportage.

Wij geven hierna een toelichting en voorbeelden bij de drie soorten kosten uit de SHO-rapportage over 2013 en behandelen ook expliciet de categorie programma-uitgaven.

2.2 Wervingskosten

Wervingskosten zijn de kosten die de SHO heeft gemaakt om de 555-actie te kunnen realiseren. Het gaat hier om kosten voor de website, de advertenties, de televisieactie en een persvoorlichter. Dankzij de vrijwillige inzet en gratis diensten van omroepen zijn de kosten van de fondsenwerving, inclusief televisieactie, beperkt gebleven tot € 990.697 (SHO, 2014). Dat is 0,8% van de opbrengst. Daarmee blijven de wervingskosten ruimschoots onder de CBF norm van 25% voor goede doelenorganisaties.²

1

In het conceptrapport dat we aan de minister voor BHOS en het bestuur en de Raad van Toezicht van SHO hebben aangeboden voor bestuurlijke reactie was een percentage van 6,5% apparaatskosten opgenomen. Nadere herberekening laat zien dat dit percentage 7% bedraagt. De programmamanagementkosten waren in voornoemd conceptrapport berekend op 11%. Dat is aangepast in dit rapport (10,5%). Deze aanpassingen zijn niet van invloed op de conclusies in dit rapport.

2

De norm van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) schrijft voor dat kosten voor fondsenwerving bij goede doelenorganisaties maximaal 25% van de inkomsten mogen zijn. www.cbf.nl

2.3 Apparaatskosten

Apparaatskosten zijn kosten voor de voorbereiding en coördinatie van de hulpverlening: het beoordelen, coördineren, controleren en verantwoorden van de hulpprogramma's. Deze kosten worden gemaakt door de SHO zelf, door de SHO-(gast)deelnemers en ook door betrokken internationale koepels en zusterorganisaties.

Voorbeelden van apparaatskosten

Hulporganisaties bepalen ter plekke welke activiteiten nodig zijn, maken hiervoor plannen en zoeken partijen om de plannen uit te voeren. De uitvoering kan gebeuren via een eigen veldkantoor, een internationale zusterorganisatie of via lokale partners en ngo's. Met deze externe partijen worden afspraken gemaakt en contracten gesloten. De SHO-(gast)deelnemer is verantwoordelijk voor de besteding van het geld en moet vervolgens de activiteiten monitoren, bijsturen en tot slot financieel controleren en zich verantwoorden over het geld en de activiteiten. Dit vereist dat medewerkers vanuit Nederland de activiteiten monitoren en periodiek naar Haïti reizen voor veldbezoeken.

Als een SHO-(gast)deelnemer aansluit bij het programma van een zusterorganisatie of internationale koepel, beoordeelt de SHO-(gast)deelnemer alleen de eigen bijdrage. De projectidentificatie en projectbeoordeling is de taak van de zusterorganisaties of internationale koepel, net als de monitoring, financiële controle en rapportage. De SHO-(gast)deelnemer monitort slechts het eigen deel van het programma inhoudelijk en financieel. Door middel van contractonderhandelingen tussen de SHO-(gast)deelnemer en de zusterorganisaties of internationale koepel worden taken en kosten geformaliseerd.

Daarnaast maken de (gast)deelnemer in Nederland, de zusterorganisatie of de internationale koepel kosten op het hoofdkantoor om de uitvoering van activiteiten in Haïti mogelijk te maken (huisvesting, inrichting, personele bezetting). Ook de kosten van de organisaties voor het verzorgen van de externe contacten met donateurs, media en de overheid vallen hieronder.

De SHO heeft een (principe)afspraken dat voor de apparaatskosten maximaal 7% van de feitelijk bestede middelen gerekend mag worden. Bij de Haïti-actie is afwijkend daarvan afgesproken dat deelnemers maximaal 6,7% van de feitelijk bestede middelen als apparaatskosten kunnen rekenen. De overige 0,3% is gereserveerd om de voorbereidings- en coördinatiekosten van de SHO bij deze actie mee te dekken. Gastdeelnemers kunnen 5,7% van hun middelen als apparaatskosten rekenen. 1% van hun apparaatskosten wordt afgestaan aan de SHO-gastheer ter vergoeding van de extra administratieve lasten dat het gastdeelnemerschap met zich meebrengt. Als de SHO-(gast)deelnemers werken via een zusterorganisatie of internationale koepel, dan vallen ook de voorbereidings- en coördinatiekosten van die zusterorganisatie of koepelorganisatie onder de 6,7% apparaatskosten.

In figuur 8 zien we dat het percentage van de tot nu toe berekende apparaatskosten 7% is. Dat is weliswaar boven de norm van 6,7%, maar een momentopname; het definitieve cijfer wordt berekend na het aflopen van de actie in 2014.

Internationaal wordt deze kostensoort omschreven als 'overhead' en het percentage van 7% is op dit moment een gangbaar percentage in de sector van de ontwikkelings-samenwerking. Ook de Verenigde Naties en de Wereldbank hebben richtlijnen voor *cost recovery*³ en hanteren hiervoor een percentage van 7% of 8%.

3

De VN en de Wereldbank (WB) ontvangen naast algemene bijdragen ook geormerkte bijdragen voor specifieke projecten. Aan de geormerkte projecten wordt een opslag doorberekend (*cost recovery*) voor de overhead van de VN en WB organisaties die de projecten uitvoeren. <http://www.unsceb.org/content/cost-recovery-extra-budgetary-activities>.

2.4 Programmamanagementkosten

De SHO-(gast)deelnemers hebben voor de uitvoering van programma's ter plekke personeel en apparatuur, transport, en werk- en opslagruimte nodig. De kosten hiervoor worden programmamanagementkosten genoemd. De SHO heeft een algemene richtlijn voor de verantwoording van deze kosten: alle kosten die in het getroffen land gemaakt worden ter ondersteuning van de directe hulpverlening gelden als programmamanagementkosten. Dit betekent dat hulporganisaties ieder hun eigen methode van kostenallocatie en verantwoording over de programmanagementkosten kunnen hanteren. Door deze niet uniforme wijze van allocatie lopen de gerapporteerde programmanagementkosten uiteen van 0% tot 28% van de bestede middelen bij de (gast)deelnemers tot en met 2013. We hebben dit omgerekend tot een gemiddelde van 10,5% om ook een totaalbeeld te kunnen geven van deze kosten voor de Haïti-actie tot en met 2013.

Voorbeelden van programmamanagementkosten

Werkruimte

De kantoorpanden in Port-au-Prince, brengen kosten met zich mee voor de huur, 24-uurs bewaking, meubilair, computerapparatuur, elektriciteit, en internet.

Logistiek

Kosten voor transportvliegtuigen en zeetransport, en kosten voor het inklaren van goederen bij de douane vallen onder logistieke kosten. In Haïti zijn de douaneprocedures zeer tijdrovend en complex en vereisen veel kosten in termen van uren en verplichte vergoedingen voor de huur van de opslag in het douanedepot.

Coördinatielasten

Vanwege veel lokale partnerorganisaties maken organisaties clusteroverstijgende kosten voor monitoring en evaluatie van programma's.

Personeel

Organisaties huren personeel in, zowel internationale staf (expats) als lokale staf. Voor de internationale staf zijn er naast de salarissen en reiskosten van en naar het land nog andere kostenposten. Zo krijgen expats kost en inwoning, in natura of via een financiële vergoeding, zodat ze het ter plekke zelf kunnen regelen. In landen met buitengewone omstandigheden, zoals onveiligheid, oorlog of oorlogsdreiging, en verwoesting, krijgt de internationale staf verlof in de vorm van Rest and Recuperation (R&R). Deze R&R houdt in dat de expats na een bepaalde periode gewerkt te hebben 1 a 2 weken naar een ander land reizen voor vakantie op kosten van hun werkgever. Zodra de situatie in het land zelf dit toelaat wordt R&R afgeschaft. Een R&R-regeling geldt bijvoorbeeld ook voor ambassadepersoneel en personeel van de VN en de Wereldbank.⁴

Wij hebben in onze rapporten over 2011 en 2012 de SHO aanbevolen om meer inzicht te geven in de toerekening van programmamanagementkosten per (gast)deelnemer. De SHO heeft in de vijfde rapportage over 2012 hieraan gevolg gegeven door een bijlage op te nemen met een toelichting per organisatie op de programmamanagementkosten en een uitleg over de berekening daarvan. De zesde SHO rapportage (2010-2013) biedt ditzelfde inzicht. Dit levert nog altijd onvoldoende beeld op.

⁴ www.un.org/depts/OHRM/salaries_allowances/allowances/orb.htm en sitere-sources.worldbank.org/INT-STAFFMANUAL/Resources/StaffManual_WB_web.pdf

De SHO en de (gast)deelnemers doen er verstandig aan transparant te zijn over alle kosten. Daarbij hoort het streven naar een eenduidige definitie voor programmamanagementkosten. Wij wijzen erop dat niet alle vijftien SHO-(gast)deelnemers programmamanagementkosten aanduiden. Zo zijn er twee gastdeelnemers die hun werkzaamheden richten op één cluster en daar alle programmamanagementkosten aan toerekenen. Ook is er één gastdeelnemer wiens programmamanagementkosten worden betaald door een zusterorganisatie uit de Verenigde Staten. Gebruik van een eenduidige definitie zou ervoor kunnen zorgen dat in ieder geval iedere organisatie dezelfde programmamanagementkosten boekt.

2.5 Programma-uitgaven

Programma-uitgaven zijn de uitgaven die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan of gemaakt worden voor een activiteit. Ze vormen de bulk van de uitgaven met gemiddeld 82,5% van 2010 tot en met 2013. Bij dit percentage merken we overigens hetzelfde probleem op als bij programmamanagementkosten: het ontbreken van een vastomlijnde afbakening van waar programma-uitgaven eindigen en programmamanagementkosten beginnen.

Programma-uitgaven zijn nodig voor de uitvoering van programma's: basismaterialen kopen, vervoeren en installeren of distribueren, en ook diensten inkopen. Ook moeten organisaties monitoren dat alles op juiste wijze wordt uitgevoerd en de spullen bij de juiste mensen terechtkomen. Organisaties geven ook geld uit voor het trainen of begeleiden van mensen in de vorm van vergoedingen voor trainers en lesmateriaal. Alle deze activiteiten gebeuren in overleg met andere organisaties en met lokale overheden en gemeenschappen. Deze coördinatie en afstemming kosten relatief veel mensen.

Voorbeelden van programma-uitgaven

Cluster Onderdak: vouchers verschaft om huur te betalen of bouwmaterialen aan te schaffen om een huis te repareren.

Cluster WASH: verbeterde afwatering van de wijk door aanleggen van paden met een geïntegreerd watersysteem en het plaatsen van muren om landverschuivingen te voorkomen.

Cluster Voedsel: voorlichting over voeding en kindergezondheidszorg.

Cluster Levensonderhoud: technische training in ondernemerschap en daarna een gift zodat een bedrijf kan worden opgestart en banen gecreëerd (identificatie en training potentiële ondernemers en na de cursus/lening persoonlijke begeleiding).

Cluster Gezondheidszorg: vaccinatie van vrouwen en kinderen, tegen polio, mazelen, DTP, rode hond.

Cluster Onderwijs: bouwen of herstellen van schoollokalen (voor het bouwen is veel overleg nodig met het schoolbestuur, moeten lokale aannemers worden gezocht en getraind en gesuperviseerd, materialen aangeschaft en vervoerd, etc.).

Cluster Bescherming: herenigen kinderen met familie.

Cluster Rampenmanagement: maken van een voorlichtingsvideo over rampenmanagement.

3 Bestuurlijke reacties en nawoord Algemene Rekenkamer

De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft op 4 november 2014 gereageerd op ons conceptrapport. Haar reactie hebben we hieronder verkort weergegeven. Ook het SHO-bestuur en de Raad van Toezicht van de SHO hebben gereageerd op 4 november 2014. Deze reactie hebben we verkort weergegeven na de reactie van de minister voor BHOS. De volledige reacties staan op www.rekenkamer.nl. We sluiten dit hoofdstuk af met ons nawoord.

3.1 Reactie minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

De minister voor BHOS vindt dat de constructieve en open uitwisseling van informatie en visies tussen de verschillende partijen bevorderlijk is geweest voor de gedetailleerde rapportage van de SHO-partners over de bereikte output.

De minister waardeert onze positieve beoordeling van het toezicht van het Ministerie van BZ. Zij onderzoekt hoe ze onze aanbeveling over een tussentijdse beoordeling voor organisaties die hun activiteiten eerder beëindigen dan de einddatum van de actie, juridisch vorm kan geven. Het Ministerie van BZ beraadt zich hier nog op omdat de voordelen van een tussentijdse beoordeling niet lijken op te wegen tegen de extra beheerslasten voor het ministerie. In het beleidsoverleg met de SHO zal de minister blijven bevorderen dat de SHO onze aanbevelingen over het voorgeschreven format en de eenduidige rapportage over de resultaten zo goed mogelijk opvolgt.

De minister kijkt uit naar een voortzetting van de constructieve dialoog over de verantwoording van de hulpgeleden voor Haïti, opdat er in 2015 een heldere en realistische eindrapportage komt.

3.2 Reactie SHO

De SHO neemt een aantal nieuwe aanbevelingen ter harte en ziet dat de meerjarige samenwerking tot vele verbeteringen heeft geleid. De SHO zal de hulporganisaties aanzetten om nog een extra slag te maken en resultaten nog concreter en eenduidiger te krijgen. In de eindrapportage zal meer aandacht zijn voor interne oorzaken van tegenvallende resultaten.

De SHO beschouwt onze focus op specifieke en concrete doelen en resultaten vooral als een technische exercitie. Volgens de SHO houden we hierbij te weinig rekening met de onberekenbare en ingewikkelde werkelijkheid van noodhulp. Geen enkele crisis is hetzelfde. Daarom is flexibiliteit vereist en is het lastig om plannen te maken en deze uit te voeren conform het logframe.

De SHO bevestigt onze conclusie dat de donateur bij één loket geeft voor een 555-actie, maar nu resultaten leest van vijftien organisaties. Volgens de SHO maakt doneren bij één loket de fondsenwerving echter efficiënter; daardoor ontstaat de mogelijkheid om meer levens te redden. De SHO beseft ook dat deze werkwijze met één loket haar beperkingen heeft, omdat er nu geen eenduidigheid is in de rapportage. De SHO roept

hierbij alle partijen op om te pleiten voor vergelijkbare definities op internationaal niveau.

De SHO is het niet eens met onze opmerking dat zij de categorie van programma-uitgaven niet expliciet maakt. Volgens de SHO staan de uitgaven per cluster geordend; nog specifiekere informatie ziet de v als extra werk en hogere apparaatskosten.

De SHO stelt dat het probleem met de onjuiste toerekeningen ondertussen gecorrigeerd is. Daarnaast had de SHO graag extra uitleg gezien bij onze punten over de salariskosten en programmamanagementkosten. Dit geldt ook voor de zekerheid bij accountantscontrole en de afrekening door het Ministerie van BZ die in het achtergronddocument vermeld staan.

3.3 Nawoord Algemene Rekenkamer

De fase van noodhulp is sinds medio 2011 voorbij. Zowel voor noodhulp als wederopbouw is een goede verantwoording van de activiteiten, de financiële middelen en de resultaten een voorwaarde. Als de verantwoording intern goed op orde is bij de hulporganisaties draagt dit bij aan een doelmatige en doeltreffende uitvoering ter plekke. Vervolgens moet de SHO deze verantwoordingsinformatie ook transparant rapporteren aan de donateur en hierbij aangeven waarom een deel van de activiteiten niet gerealiseerd is. Dat is de kern van transparante verantwoording en ook noodzakelijk om als hulpsector te leren van wat goed en niet goed gaat.

We hebben onze analyse van resultaten en kosten nu gemaakt zodat deze gebruikt kan worden voor de eindrapportage in 2015. We zijn daarom verheugd dat de SHO de deelnemers zal aanzetten om nog een slag te maken bij het weergeven van de resultaten voor de eindrapportage van de Haïti-actie. Eenduidigheid vereist inderdaad afspraken en afstemming zowel binnen de SHO als op internationaal niveau. Die afstemming werkt het best als zij plaatsvindt aan het begin van nieuwe hulpacties.

Het is mogelijk dat de onjuiste toerekening bij één onderdeel van het huizenprogramma van Cordaid ondertussen gecorrigeerd is. Dat is echter nog niet zichtbaar in de rapportage over 2013 omdat er alleen een totaalcijfer staat voor verschillende onderdelen. Dat kan opgelost worden door de correctie zichtbaar te maken in de eindrapportage.

De SHO noemt inderdaad uitgaven bij elk cluster. Het gaat ons niet om specifiekere informatie bij elk cluster maar om het bieden van een algemeen overzicht waar het geld voor gebruikt wordt. Op die manier wordt zichtbaar dat geld nodig is in Nederland voor de organisatie van de hulp en in Haïti voor de hulpprogramma's en het management van die hulpprogramma's.

Bijlage 1 Aanpak onderzoek

Onderzoeksvragen

Verdiepingsvragen

- Hoe heeft de SHO de afgelopen jaren gerapporteerd over prestaties en bereikte resultaten in relatie tot gestelde doelen van de Haïti-actie?
- Hoe heeft de SHO de afgelopen jaren gerapporteerd over kosten van de Haïti-actie?
- Welke innovatieve instrumenten en processen voor monitoring, rapportage en auditing hebben een meerwaarde en kunnen ingepast worden bij toekomstige humanitaire acties?

Terugkerende vragen

- Hoe heeft de SHO in 2013 gerapporteerd over de bestede hulpgelden en de bereikte resultaten in Haïti door de samenwerkende (gast)deelnemers?
- Zijn de afspraken tussen de SHO en de hulporganisaties en tussen het Ministerie van BZ en de SHO nagekomen bij de verantwoording over de hulp in Haïti in 2013?
- Hoe heeft het Ministerie van BZ toezicht uitgeoefend op de subsidie die is verstrekt aan de SHO?

Reikwijdte van het onderzoek

In de bestedingen van de hulpgelden kan de rijkssubsidie van € 41,7 miljoen niet worden onderscheiden van de privaat gedoneerde euro's. Daarom strekt ons onderzoek zich uit tot alle ontvangsten en uitgaven in het kader van de SHO hulpactie voor Haïti, inclusief de donaties van (de)centrale overheden, bedrijfsleven en particulieren.

We analyseren de verantwoordingsinformatie over 2013 van de SHO en het toezicht van de minister voor Buitenlandse Handel en OS op de rijksbijdrage van € 41,7 miljoen, die het Ministerie van BZ in totaal als rijkssubsidie aan de SHO ter beschikking heeft gesteld. Daarbij hebben we gekeken of de verantwoordingsinformatie en het toezicht over 2013 toereikend zijn.

We hebben gebruik gemaakt van de verantwoordingsrapportage 2013 die de SHO heeft opgesteld in april 2014 en van de goedkeurende verklaringen van de accountants van de vijftien deelnemers aan de Haïti-actie van de SHO over 2013. We hebben daarbij net als in vorige jaren gekeken naar de jaarrekeningen van de SHO en de vijftien hulporganisaties die gecertificeerd worden door de externe accountants. We hebben geen eigen onderzoek gedaan naar de betrouwbaarheid van de financiële verantwoordingsinformatie van de SHO en de vijftien hulporganisaties, maar steunen op de verklaringen van de externe accountants van de organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening. Op grond van dit single audit-principe, waarbij andere controle instanties steunen op de controle van de eerste controleur, kunnen we de controlelast hiermee beperken.

Gehanteerde normen

Als criteria hanteren wij:

- de afspraken tussen de SHO en de hulporganisaties in het beheersplan, het organisatie-reglement, het actiereglement en het controleprotocol van de SHO;
- de afspraken uit de subsidiebeschikking van het Ministerie van BZ;
- internationale criteria voor humanitaire hulp.

Daarnaast hanteren wij onze eigen criteria. Deze betreffen:

Normen voor het toezicht door het Ministerie van BZ

- De subsidiebeschikking van de SHO voldoet aan alle voorwaarden om een goede verantwoording mogelijk te maken.
- De controle van de verantwoordingsrapportages van de SHO aan het ministerie voldoet aan de normen voor controle bij de besteding van rijkssubsidies.
- De minister informeert de Tweede Kamer tijdig, volledig en met relevante informatie over de gestelde doelen, de activiteiten die met de subsidiegelden zijn uitgevoerd en over de bereikte resultaten.
- Normen voor de presentatie van beleidsinformatie: relevante en getrouwe weergave, begrijpelijk en vergelijkbaar.
- Normen voor de totstandkoming van beleidsinformatie: betrouwbaar, valide, ordelijk/controleerbaar en kosteneffectief.
- Normen voor de verantwoordingsinformatie aan de Tweede kamer: betrouwbaar, actueel, eenduidig en volledig.

Normen voor de SHO

Voor hulp aan rampgebieden zijn de volgende normen van belang:

- De middelen zijn daadwerkelijk besteed aan het beoogde doel.
- De middelen zijn rechtmatig besteed conform de subsidiebeschikking.
- De middelen zijn doelmatig/doeltreffend besteed volgens de geldende normen in de subsidiebeschikking van het Ministerie van BuZa.
- De SHO informeert de minister tijdig, volledig en met relevante informatie over de besteding van de SHO-hulpgelden voor Haïti, zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking.

Bijlage 2 Afkortingen

BHOS	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
BZ	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CBF	Centraal Bureau Fondsenwerving
Cordaid	Catholic Organisation for Relief & Development Aid
ICCO	Interkerkelijke Coördinatie Commissie ontwikkelingssamenwerking
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
Novib	Nederlandse Organisatie voor Internationale Bijstand
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
Oxfam	Oxford Committee for Famine Relief
R&R	Rest and Recuperation
SHO	Samenwerkende Hulporganisaties
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
UN/VN	United Nations/Verenigde Naties
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
WASH	Water, Sanitation and Hygiene
WB	Wereldbank

Literatuur

Algemene Rekenkamer (2012). *Verantwoording van de hulpgelden 2011 in Haïti*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 32 293, nr. 16. Den Haag: Sdu.

Algemene Rekenkamer (2013). *Verantwoording van de hulpgelden 2012 in Haïti*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 32 293, nr. 17. Den Haag: Sdu.

SHO (2013). *Vijfde gezamenlijke SHO-rapportage Haïti 13 januari - 31 december 2012*. Den Haag: SHO.

SHO (2014). *Zesde gezamenlijke SHO-rapportage Haïti 13 januari - 31 december 2013*. Den Haag: SHO.

Onderzoeksteam

Dhr. dr. H.M.R.H. Cleuren (projectleider)

Dhr. drs. J. Chhatta RA

Mw. L. van Loon MSc

Mw. drs. T. Vandersmissen

Voorlichting

Afdeling Communicatie

Postbus 20015

2500 EA Den Haag

telefoon (070) 342 44 00

voorlichting@rekenkamer.nl

www.rekenkamer.nl

Omslag

Ontwerp: Corps Ontwerpers

Foto: Tanneke Vandersmissen/Algemene
Rekenkamer

Den Haag, december 2014